

Rikosuhrimaksun määrääminen virheellisesti

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaan oikeuskansleri tarkastaa rangaistustuomiot, joita koskevia ilmoituksia erikseen säädetyin tavoin lähetetään oikeuskanslerinvirastoon.

Tarkastuksessa havaittiin, että Itä-Uudenmaan kärjäoikeus oli 12.1.2021 asiassa R 20/3945 antamallaan tuomiolla 21/101071 tuominnut asian toisen vastaajan suorittamaan rikosuhrimaksuna 40 euroa, vaikka hänen syykseen ei ollut asiassa luettu rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus olisi ollut vankeutta.

SELVITYS

Puheenjohtajana toimineen Itä-Uudenmaan kärjäoikeuden kärjätuomarin 31.8.2021 päivätyn selvityksen mukaan hän on soveltanut lakia virheellisesti. Kärjätuomarin mukaan hän ei muista varmuudella sitä, onko hän jättänyt tarkistamatta rikoslain 21 luvun 7 §:n rangaistussäännöksessä maksimirangaistuksen vai rikosuhrimaksusta annetun lain 2 §:n säännöksen.

Kärjätuomari on 31.8.2021 lähettänyt korkeimmalle oikeudelle kyseisen lainvoiman saaneen tuomion purkua koskevan hakemuksen, koska vastaaja oli Oikeusrekisterikeskuksen antaman tiedon mukaan maksanut kyseisen maksun.

Korkein oikeus on purkanut tuomion 25.11.2021 päätöksellään H2021/113 ja vapauttanut vastaajan rikosuhrimaksun maksuvelvollisuudesta valtiolle.

RATKAISU

Rikosuhrimaksusta annetun lain 2 §:n mukaan se, joka tuomitaan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, on velvollinen suorittamaan rikosuhrimaksun. Vastaajan syyksi luetusta lievästä pahoinpitelystä ei ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakkorangaistus.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on virkatoimissaan oltava huolellinen.

Kärjäjätuomari on menetellyt asiassa virheellisesti määrätessään vastaajan suorittamaan rikosuhrimaksuna 40 euroa, vaikka vastaaja oli tuomittu rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on sakkoa. Vastaajalle ei olisi tullut määrätä rikosuhrimaksua lainkaan.

Virhe on korjaantunut apulaisoikeuskanslerin 24.8.2021 lähetettyä selvityspyynnön asiasta ja korkeimman oikeuden vapautettua vastaajan rikosuhrimaksun maksuvelvollisuudesta 25.11.2021. Vastaaja on joutunut kärsimään virheestä taloudellista vahinkoa, jonka oikaiseminen edellyttää vielä lisätoimenpiteitä.

Tuomarin aiheettomasti vastaajalle tuomitsema seuraamus on vähäisestä rahamäärästään huolimatta periaatteellisesti vakava virhe. Virheen oikaiseminen on myös edellyttänyt monia toimenpiteitä. Kiinnitän kärjäjätuomarin huomiota huolellisuuteen rikosuhrimaksun määräämistä koskevien säännösten noudattamisessa.

Pyydän saattamaan ratkaisuni kärjäjätuomarin tietoon.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Henna-Riikka Välinen